

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЧЕРНІГІВЩИНИ

(станом на 31 грудня 2016 року)

I. Загальна оцінка ситуації в інформаційному просторі.

В інформаційному просторі Чернігівської області підтримуються належні умови для вільної та безперешкодної діяльності суб'єктів інформаційних відносин, задоволення інформаційних потреб населення області та захисту його конституційних прав на інформацію. Наявна конструктивна співпраця між владою, засобами масової інформації та громадськістю, забезпечується дотримання принципу відкритості діяльності органів виконавчої влади.

На території Чернігівської області ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення мають 20 юридичних осіб — місцевих теле- та радіоорганізацій.

З них ліцензії телемовників мають 6 юридичних осіб, радіомовників — 7, провайдерів програмної послуги — 8.

Також місцеве мовлення в області здійснюють філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та «Новгород-Сіверська регіональна дирекція „Сіверська“».

Здійснюють мовлення в аналоговому форматі 29 загальнонаціональних теле- та радіоорганізацій (телеорганізацій — 15, радіоорганізацій — 14).

До Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції внесено 59 суб'єктів видавничої справи з Чернігівської області.

В області фактично діють 258 об'єктів роздрібної торгівлі книжковою продукцією, серед них — 28 книжкових магазинів та 230 інших об'єктів.

Зареєстровано 337 місцевих друкованих ЗМІ, з них, за орієнтовними оцінками, наразі виходить у світ до 55 (сумарним разовим тиражем понад 400 тис. примірників).

Проводиться активна робота щодо широкого та об'єктивного висвітлення регіональними ЗМІ пріоритетних напрямів державної політики, євроінтеграційних процесів, посилення інформаційної безпеки.

Поширення відповідної інформації здійснюється як шляхом роботи з традиційними ЗМІ через проведення прес-конференцій, брифінгів, прямих ефірів на телебаченні та радіо тощо, так і шляхом публікації на офіційному веб-сайті облдержадміністрації, а також через застосування інструментів нових медіа.

Протягом 2016 року в обласній державній адміністрації проведено 48 брифінгів з найбільш актуальних питань суспільно-політичного та економічного життя області, 3 прес-конференції, 5 засідань прес-клубу «Ділове слово».

Здійснюється системна робота з посилення інформаційної безпеки та протидії негативному впливу інформаційної пропаганди на формування суспільної думки. Триває робота з пошуку шляхів для розширення території покриття сигналу вітчизняних телемовників.

Загалом в інформаційному просторі Чернігівщині сепаратистські настрої не набувають суттєвого поширення. Повідомлення, які містять заклики до насильницької зміни або повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність і недоторканність, пропаганду

війни, сепаратизму і тероризму у місцевих друкованих ЗМІ, теле- і радіопрограмах та провідних Інтернет-ресурсах відсутні.

II. Телебачення і радіомовлення.

1. Телебачення.

1.1. Кількість та структура телеорганізацій:

У Чернігівській області зареєстровано 6 місцевих телемовників (з юридичною адресою на території області) — ліцензіатів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, із них:

За формою власності:

- комунальні — 3;
- приватні — 3.

За способом розповсюдження сигналу:

- цифровий ефірний та аналоговий ефірний — 1;
- виключно аналоговий ефірний — 3;
- кабельний — 2;

За сферою розповсюдження:

- в межах області — 1;
- в межах окремих міст та районів — 5.

Окрім того, в області працюють дві філії Національної телекомпанії України: філія НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та філія НТКУ «Новгород-Сіверська регіональна дирекція „Сіверська“».

За даними Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, на Чернігівщині також здійснюють мовлення в аналоговому ефірному форматі 15 загальнонаціональних телеорганізацій.

На Чернігівщині діють 8 місцевих провайдерів програмної послуги, усі — приватної форми власності.

З них за способом розповсюдження сигналу:

- багатоканальна телемережа — 6;
- багатоканальна телемережа та IPTV — 2.

Рішеннями Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у 2016 році було анульовано ліцензії двох провайдерів програмної послуги (ТОВ «І.Т.Т. Технологія плюс» та ТОВ «Паутіна») за клопотанням самих підприємств.

1.2. Відсоток населення і території, що охоплені програмами відповідних телекомпаній.

Найбільше охоплення телесигналом серед місцевих телекомпаній має КП «Телерадіоагентство „Новий Чернігів“» — 85 % площі області та 80–82% населення. Також до 85% площі та населення Чернігівщини охоплює телесигнал філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція».

Проблемними регіонами в забезпеченні населення аналоговим телевізійним мовленням залишаються Ніжинський та Сновський райони, прикордонні частини Ріпкинського, Городнянського, Семенівського та Новгород-Сіверського районів.

2. Радіомовлення.

2.1. Кількість та структура радіоорганізацій.

На Чернігівщині зареєстровано 7 місцевих радіомовників (з юридичною адресою на території області) — ліцензіатів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. При цьому один з ліцензіатів — радіоорганізацію «Корюківське районне радіомовлення» у дійсності було ліквідовано як юридичну особу ще у 2015 році.

Таким чином, фактично в області працюють 6 місцевих мовників, з яких:

За формою власності:

- комунальні — 3;
- приватні — 3.

За способом розповсюдження сигналу:

- ефірний — 6;

За сферою розповсюдження:

- місцева — 6.

Окрім того, радіомовлення на території Чернігівщини здійснюють дві філії Національної телекомпанії України: філія НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та філія НТКУ «Новгород-Сіверська регіональна дирекція „Сіверська“».

За даними Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, на Чернігівщині також здійснюють мовлення 14 загальнонаціональних радіоорганізацій.

Завдяки отриманим ліцензіям на мовлення в ФМ-діапазоні в області поступово розширюється територія ефірного радіомовлення НТКУ.

Так, у 2016 році НТКУ отримала дві ліцензії на радіомовлення в ФМ-діапазоні у Чернігівській області:

- с. Загребелля; територія розповсюдження програм — Сосницький, Менський райони; програма УР-1, «Українське радіо»;
- м. Прилуки; територія розповсюдження програм — м. Прилуки та Варвинський, Ічнянський, Прилуцький, Срібнянський райони; програма УР-1, «Українське радіо»;
- смт Козелець; територія розповсюдження програм — смт Козелець та Козелецький район; програма УР-1, «Українське радіо».

2.2. Відсоток населення і території, що охоплені програмами відповідних радіокомпаній.

Найбільший обсяг покриття території мають філія НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та Національна радіокомпанія України (УР-1), радіосигнал яких охоплює 82 % території області.

2.3. Стан, проблеми та перспективи мережі проводового мовлення.

Впродовж багатьох років в області триває скорочення мережі проводового мовлення, що пов'язано з незадовільним технічним обслуговуванням ліній та зношеністю передавального обладнання. Лінії та обладнання, що виходить з ладу через зношеність або в результаті стихійних лих, практично не відновлюються.

Абсолютна більшість з радіоточок, що досі функціонують, знаходиться у м. Чернігів.

На даний час жодна з місцевих радіоорганізацій не мовить у проводовій мережі. Продовжує здійснювати проводове мовлення лише Національна телекомпанія України (програма УР-1 «Українське радіо» та програми філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція»).

3. Співпраця з Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення щодо ліцензування каналів мовлення.

Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації налагоджено співпрацю з представником Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у Чернігівській області у питаннях оновлення інформації щодо діяльності телерадіокомпаній регіону, проводиться спільна робота з аналізу перспектив і проблемних питань розвитку інформаційного простору області.

Відповідно до законодавства України, повноваження з видачі та переоформлення ліцензій на мовлення є виключними регуляторними повноваженнями Національної ради. За консультаціями з питань ліцензування каналів мовлення Національна рада до обласної державної адміністрації не звертається.

4. Дотримання законодавства про рекламу та вживання мов в інформаційній діяльності телерадіоорганізацій.

Усі телерадіоорганізації Чернігівської області ведуть власне мовлення державною мовою. Мовники дотримуються визначених законодавством вимог щодо порядку розповсюдження реклами.

Разом з тим, впродовж 2016 року Національною радою до низки ліцензіатів з Чернігівської області були застосовані штрафні санкції за неподання (несвоєчасне подання) інформації про структуру власності. Зокрема, санкції були застосовані до телемовників (приватної телерадіокомпанії «Оріон» (сmt Варва), ДКП «Телерадіокомпанія „Ніжинське телебачення“» (м. Ніжин)), низки комунальних районних радіомовників (абсолютна більшість яких на той час вже були ліквідовані як юридичні особи) та окремих провайдерів програмної послуги.

Окрім того, моніторинг, здійснений секретаріатом представника Національної ради у Чернігівській області виявив факт трансляції провайдером програмної послуги ПП «Телерадіокомпанія «Телком» низки програм, що не входять до Переліку програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України («Моя планета», «Ретро», «СТС», «ТНТ», «Шансон ТВ», «Здоровое телевидение», «Наука 2.0», «Киноклуб», «Драйв»). Національною радою до згаданого провайдера застосовано санкцію у вигляді оголошення попередження; трансляцію провайдером програм, що не входять до Переліку, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України, було припинено.

5. Впровадження цифрового мовлення.

Покриття Чернігівської області сигналом цифрового телебачення мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3 та МХ-5 здійснюється передавачами, розміщеними у містах Чернігів, Бахмач, Прилуки, Ніжин, Бобровиця та

сmt Холми, а також у м. Шостка Сумської області. Безпосередньо передавальне обладнання належить ТОВ «Зеонбуд» як оператору цифрової багатоканальної телемережі та обслуговується фахівцями Концерну РРТ.

На даний час у в чотирьох мультиплексах у місті Чернігові транслюється сигнал 29 загальнонаціональних телемовників.

Мають відповідні ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та здійснюють цифрове ефірне мовлення КП ТК «Прилуки» Прилуцької міської ради, а також місцеві філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» та «Новгород-Сіверська регіональна дирекція „Сіверська“».

За даними Чернігівського обласного відділу Північно-Східної філії ДП «Український державний центр радіочастот», цифровий ефірний телесигнал охоплює понад 90% території області. Неохопленими залишаються території, наближені до Київського водосховища, а також частини північних районів області поблизу державного кордону з Республікою Білорусь та Російською Федерацією.

6. Проблемні питання, що потребують нагального вирішення.

– Визначення вичерпного переліку категорій малозахищених громадян, яких доцільно забезпечити коштом державного бюджету засобами прийому цифрового телесигналу після відключення на території України аналогового телемовлення та безпосередньо забезпечення їх такими засобами.

– Розширення мережі цифрового телевізійного мовлення з введенням синхронізації сигналу для збільшення охоплення програмами мешканців області.

– Оновлення технічної бази студійних павільйонів, ефірних, монтажних та апаратних кімнат телемовників області, залучення висококваліфікованих творчих та технічних працівників сфери телебачення і радіомовлення.

– Забезпечення мовлення місцевих радіо області у FM-діапазоні.

Для Чернігівської області як прикордонного регіону особливо актуальною та залишається потреба забезпечити домінування українського інформаційного продукту в медіапросторі та протидію іноземній пропаганді.

Однією із загроз інформаційній безпеці України на території Чернігівської області є недостатнє покриття сигналами національних телемовників території прикордонних з Російською Федерацією та Республікою Білорусь районів. При цьому у низці населених пунктів цієї території (у тому числі у районних центрах) наявний достатній для якісного прийому рівень ефірного сигналу телеканалів російського телебачення, зокрема і заборонених судовими рішеннями для поширення в Україні.

Обласна державна адміністрація в межах компетенції проводить пошук потенційних шляхів організації вітчизняного телевізійного мовлення у прикордонних районах області. Облдержадміністрація також підтримує створення альтернативного ТОВ «Зеонбуд» оператора цифрової багатоканальної телемережі на базі Концерну РРТ з огляду на те, що такий оператор міг би забезпечити покриття прикордонних районів цифровим телесигналом.

Ускладнити ситуацію в інформаційному просторі може очікуване відключення аналогового телемовлення.

Зокрема, це може призвести до втрати можливості користування телебаченням у значній кількості домогосподарств області що, вочевидь,

викличе суспільний резонанс. Так, найбільш вразливі верстви населення, які не можуть дозволити собі засоби прийому цифрового телесигналу та/або користуються застарілими телевізорами, що не передбачають можливості підключення такого пристрою, можуть взагалі втратити доступ до телебачення. Відключення наземного аналогового телемовлення також опосередковано може призвести до збільшення кількості абонентів супутникового телебачення, а отже збільшити проникнення у місцевий інформаційний простір російських телеканалів, зокрема і заборонених судовими рішеннями для поширення в Україні. У прикордонних районах, де присутня інформаційна конкуренція у вигляді ефірного сигналу наземного іноземного телебачення, відключення аналогового ефірного телемовлення також матиме негативний вплив на інформаційну безпеку.

У зв'язку з цим вирішення питання забезпечення малозахисених громадян засобами прийому цифрового телесигналу коштами державного бюджету набуває особливої актуальності. При цьому необхідно на загальнодержавному рівні визначити чіткий та вичерпний перелік категорій громадян, які підлягатимуть такому забезпеченню.

Окрім того, з-поміж місцевих телемовників Чернігівщини свої програми виключно у аналоговому ефірному форматі транслюють КП «ТРА „Новий Чернігів“», ДКП «ТРК „Ніжинське телебачення“» та ПТРК «Оріон» (сmt Варва). У зв'язку з відключенням аналогового телемовлення вони будуть вимушені або звертатися за ліцензіями на цифрове ефірне мовлення, або припинити діяльність.

III. Видавнича справа та преса.

1. Книговидання та книгорозповсюдження.

1.1. Кількість та основні відомості про суб'єктів видавничої справи, що внесені до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.

Згідно з останніми наявними даними Держкомтелерадіо України, станом на жовтень 2016 року, до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції внесено 59 суб'єктів видавничої справи з Чернігівської області.

Суб'єкти видавничої справи області за видами діяльності:

- видавці — 7;
- виготівники — 6;
- розповсюджувачі — 6;
- поєднують кілька видів діяльності — 40, у т. ч.:
 - o видавничу діяльність і виготовлення видавничої продукції — 15;
 - o видавничу діяльність і розповсюдження видавничої продукції — 10;
 - o видавничу діяльність, виготовлення і розповсюдження видавничої продукції — 15;

За формою участі у цивільних правовідносинах:

- юридичні особи — 38;
- фізичні особи — 21.

1.2. Випуск книжкової продукції.

За останніми наявними даними Книжкової палати України, протягом 9 місяців 2016 року у Чернігівській області видано 271 назву книжкової продукції загальним накладом 204,9 тис. примірників.

Одним із заходів, передбачених обласною Програмою підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер Чернігівщини на 2016–2020 роки, затвердженою рішенням двадцять восьмої сесії обласної ради шостого скликання 10 вересня 2015 року, є випуск книг місцевих авторів Чернігівської області.

За результатами відкритого конкурсу рукописів місцевих авторів у 2016 році в рамках Програми видано 7 назв книг загальним накладом 1700 примірників:

- «Плавба», автор — Микола Адаменко; літературно-художнє видання (поезія);
- «Чубарейко небо оре», автор — Володимир Сапон; літературно-художнє видання (збірка щоденникової прози);
- «Антологія творів лауреатів премії імені М. Коцюбинського. Проза», упорядники — Наталія Коцюбинська, Ольга Єрмоленко, відповідальний за випуск — Ігор Коцюбинський; тексти — різні автори; літературно-художнє видання (антологія прозових творів);
- «Чернігівська старовина», упорядники — Олександр Коваленко, Андрій Курданов, Олександр Рахно; тексти — Василь Хижняков; наукове видання (збірка наукових праць);
- «Неси зірку», автор — Олексій Маслов; літературно-художнє видання (поезія);
- «Чернігівський beau monde, або Записки бібліографа», автор — Людмила Студьонова; літературно-художнє видання (документально-художній твір біографічно-краєзнавчого характеру);
- «У роки неволі. Листи, спогади, свідчення громадян Чернігівщини про перебування у неволі у роки Другої світової війни», упорядники — Раїса Воробей, Наталія Лобанова, Ірина Рябчук; наукове видання (збірник документів та матеріалів).

Окрім того, за цільовим фінансуванням видано книгу «Ужинок за сорок літ» (300 примірників), приурочену до 40-ліття Чернігівської обласної організації Національної спілки письменників України, а також профінансовано частину накладу навчального видання «Букварик школярика. Історична абетка Чернігівщини».

1.3. Стан, проблеми та перспективи розвитку підприємств книгорозповсюдження.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.06.2008 № 902-р «Про вимоги щодо функціонування об'єктів роздрібної торгівлі книжковою продукцією» щопівроку проводиться аналіз наявного стану книготорговельної мережі.

Станом на грудень 2016 року на Чернігівщині фактично діяли 258 об'єктів роздрібною торгівлю книжковою продукцією, серед них — 28 книжкових магазинів (~11%) та 230 інших об'єктів (~89%).

Книготорговельні послуги на Чернігівщині надаються переважно підприємствами приватної форми власності. В області зберігається тенденція до розповсюдження книжкової продукції через відділи і прилавки у неспеціалізованих магазинах — таких налічується 149 одиниць (~58%) та кіоски і ятки — 81 одиниця (~42%).

1.4. Виставкова діяльність.

Місцевим видавцям та видавничим організаціям регулярно надається інформація про заплановані виставкові заходи загальнонаціонального та міжнародного рівня.

Представлення книжкової продукції Чернігівщини на виставкових заходах, організація літературних читань та письменницьких майстер-класів також передбачені серед заходів обласної Програми підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер Чернігівщини на 2016–2020 роки. Разом з тим, кошти на реалізацію цих заходів у 2016 році не виділялися.

2. Періодичні друковані засоби масової інформації.

2.1. Кількість та структура друкованих ЗМІ.

Згідно з даними Державного реєстру друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності, станом на 31 грудня 2016 року у Чернігівській області зареєстровано 337 місцевих друкованих ЗМІ.

Фактично, більшість із зареєстрованих друкованих видань на даний час не випускається. За орієнтовними оцінками, впродовж IV кварталу 2016 року виходило у світ до 55 місцевих друкованих ЗМІ загальним середнім разовим тиражем (станом на кінець грудня) понад 400 тис. примірників, з них:

За сферою розповсюдження:

- в межах області — 22 видання;
- в межах районів — 24 видання;
- в межах міст — 9 видань.

За видами видань:

- 53 газети;
- 2 журнали.

За тематичним спрямуванням:

- громадсько-, загальнополітичні — 31 видання;
- інформаційні, інформаційно-рекламні — 13 видань;
- рекламні та рекламно-інформаційні — 7 видань;
- релігійне — 1 видання;
- науково-популярне — 1 видання;
- для дозвілля — 1 видання;
- літературне — 1 видання.

За мовою видань:

- українською мовою — 33 видання;

- українською та російською мовами — 20 видань;
- російською мовою — 1 видання;
- українською, російською, англійською мовами — 1 видання.

Засновники друкованих ЗМІ:

- органи виконавчої влади, місцевого самоврядування — 26 видань (включно з виданнями, де вони є співзасновниками);
- фізичні особи — 14 видань;
- господарські товариства — 8 видань;
- громадські об'єднання — 3 видання;
- приватні підприємства — 2 видання;
- релігійні організації — 1 видання;
- навчальні заклади — 1 видання;

2.2. Передплата та розповсюдження періодичних друкованих видань.

Розповсюдження друкованих видань у роздріб здійснюється через відділення УДППЗ «Укрпошта», мережу кіосків ТОВ «Чернігівмедіасервіс». Значна частина накладу, особливо комунальних газет, розповсюджується шляхом передплати.

2.3. Стан, проблеми та перспективи реформування комунальних друкованих видань.

Процес реформування друкованих ЗМІ, співзасновниками яких є органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, у 2016 році регулярно обговорювався під час зустрічей, нарад, «круглих столів» за участі їх редакторів.

Усвідомлюючи необхідність забезпечення прозорості та відкритості цього процесу, захисту пріоритетного права трудових колективів редакцій ЗМІ на визначення способу та етапу реформування, захисту майнових прав редакцій ЗМІ, повного дотримання співзасновниками комунальних ЗМІ норм законодавства, обласна державна адміністрація у цілому та безпосередньо Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю підтримують співпрацю з редакціями ЗМІ, надають необхідну методичну, організаційну та інформаційну підтримку.

Так, було забезпечено поширення серед редакцій комунальних друкованих ЗМІ та їх співзасновників методичних матеріалів та нормативних документів щодо процесу реформування, підготовлених Держкомтелерадіо України. Зокрема, співзасновникам комунальних ЗМІ були надіслані листи облдержадміністрації, в яких наголошувалося на необхідності чіткого дотримання норм Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».

Процес реформування друкованих ЗМІ регулярно обговорюється під час спільних нарад та «круглих столів» редакторів комунальних газет, учасників ГО «Асоціація регіональних ЗМІ» та працівників Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації. Такі зустрічі відбулися 20 січня, 23 березня, 20 травня, 16 червня, 31 серпня 2016 року.

Місцеві державні адміністрації області у повній мірі забезпечують виконання положень ЗУ «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації». Головою облдержадміністрації,

зокрема, підписано розпорядження від 22 квітня 2016 року № 228 «Про реформування друкованого засобу масової інформації — газети „Деснянська правда“».

До Переліку друкованих засобів масової інформації та редакцій, реформування яких здійснюється на першому етапі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 848, включено 13 газет Чернігівської області.

Окрім того, Головним територіальним управлінням юстиції у Чернігівській області було здійснено перереєстрацію комунальної газети «Прилуччина в новинах, подіях, коментарях» та видано свідоцтво про реєстрацію друкованого ЗМІ серії ЧГ №581-230 ПР від 20.09.2016. Засновником газети став трудовий колектив редакції обласної газети «Прилуччина в новинах, подіях, коментарях», функції редакції виконує ТОВ «Газета „Прилуччина“». Пізніше здійснено повторну перереєстрацію газети «Прилуччина в новинах, подіях, коментарях» з видачею свідоцтва про реєстрацію друкованого ЗМІ серії ЧГ №585-234 ПР від 17.11.2016, де засновником газети вказано ТОВ «Газета „Прилуччина“».

3. Проблемні питання, що потребують нагального вирішення.

У зв'язку проведенням процесу реформування (роздержавлення) ЗМІ залишається актуальним питання забезпечення прозорості та відкритості цього процесу, захисту пріоритетного права трудових колективів редакцій ЗМІ на визначення способу та етапу реформування, захисту майнових прав редакцій ЗМІ, повного дотримання співзасновниками комунальних ЗМІ, зокрема місцевими радами, норм ЗУ «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».

Обласна державна адміністрація у цілому налаштована на співпрацю у цьому питанні з редакціями ЗМІ, що підлягають реформуванню, та надання їм у разі потреби необхідної методичної, організаційної та інформаційної підтримки.

IV. Здійснення діяльності щодо інформаційного супроводу пріоритетних напрямів зовнішньої та внутрішньої політики держави, забезпечення інформаційної безпеки.

Широке та об'єктивне висвітлення регіональними ЗМІ пріоритетних напрямів державної політики, забезпечення інформаційної безпеки, недопущення поширення матеріалів, що закликають до сепаратизму та тероризму, є головними напрямками в інформаційній діяльності облдержадміністрації.

Робота щодо інформаційного супроводу актуальних питань державної політики, висвітлення суспільно-політичного, економічного життя області постійно вдосконалюється.

На даному етапі поширення інформації здійснюється як шляхом роботи з традиційними ЗМІ через проведення прес-конференцій, брифінгів, прямих ефірів на телебаченні та радіо, розсилку інформаційних матеріалів тощо, так і шляхом оприлюднення інформації на офіційному веб-сайті облдержадміністрації, а також активності в соціальних мережах.

Протягом року голова обласної державної адміністрації Валерій Куліч провів низку виїзних громадських приймалень для жителів області, зокрема у

містах Прилуки, Ніжин, Мена, Сновськ, під час яких обговорювалися актуальні питання соціально-економічного розвитку, гуманітарної сфери та впровадження реформ.

Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю адмініструє сторінки обласної державної адміністрації у соціальній мережі Facebook та відеосервісі YouTube, де повідомляється про найважливіші питання громадсько-політичного життя області, публікуються анонси заходів, оприлюднюється інформація про діяльність голови облдержадміністрації, його заступників, роботу структурних підрозділів, розміщуються фото- та відеоматеріали, інфографіка. За партнерства з ГО «Асоціація регіональних ЗМІ» через сервіс YouTube в онлайн-режимі здійснюється пряма відеотрансляція основних медійних заходів, що проводяться обласною державною адміністрацією.

Періодично здійснюється організація прес-турів до об'єктів, що викликають інтерес у медійників. Журналісти мають можливість бути присутніми на усіх заходах, що відбуваються в обласній державній адміністрації.

Регулярно проводяться брифінги заступників голови облдержадміністрації, керівників структурних підрозділів, відділів апарату ОДА, установ та організацій області. Тема брифінгу може бути запропонована як фахівцями Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації або іншими представниками органів влади, так і представниками ЗМІ чи громадськості.

Протягом 2016 року було проведено 48 таких брифінгів, на які виносилися питання соціального захисту населення області, нових засад функціонування ринку природного газу, природоохоронної діяльності, реформування освітньої галузі області, туристичного потенціалу, порядку призначення житлових субсидій, обговорення підсумків процесу декомунізації в області тощо, підсумків оздоровчої кампанії 2016 року, питання благодійних внесків в закладах охорони здоров'я, роботи обласної служби зайнятості тощо.

З метою обговорення найбільш актуальних питань суспільно-політичного та економічного життя області також проведено 3 прес-конференції та 5 засідань прес-клубу «Ділове слово» при Департаменті інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю.

З метою поліпшення інформування населення області про основні напрямки реалізації, стан та перспективи впровадження реформ в Україні, діяльність обласної ради і обласної державної адміністрації, серед заходів обласної Програми підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер Чернігівщини на 2016–2020 роки передбачено висвітлення діяльності облдержадміністрації та обласної ради у обласних та районних друкованих ЗМІ та в ефірі телерадіоорганізацій.

Протягом 2016 року філією НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція» відповідно до укладеного в рамках заходів Програми договору було виготовлено і трансльовано 131 сюжет у телеєфірі та 63 сюжети у радіоефірі, де надавалася інформація про основні напрямки та стан реалізації реформ в Україні, поточну діяльність облдержадміністрації і обласної ради, поширювалися інші суспільно важливі повідомлення. Ці програми транслювалися у передачах «Аргумент», «Діалог з владою», «Новини», «Мікрофон: факти, коментарі, акценти», у блоках

оголошень та анонсів. Програми аналогічного спрямування, відповідно до укладених договорів, також були виготовлені і трансльовані філією НТКУ «Новгород-Сіверська регіональна дирекція „Сіверська“» (11 сюжетів у телепередачі «Телеоб'єктив») КП «ТК „Прилуки“» (9 сюжетів у телепередачах «Вісті Чернігівщини», «Новини»), ДКП «ТРК „Ніжинське телебачення“» (18 сюжетів у телепередачі «Тема дня»).

Також протягом звітнього періоду відповідно до укладених договорів з друкованими ЗМІ в обласній газеті «Деснянська правда» було розміщено 47 публікацій аналогічного спрямування загальною площею понад 15 тис. см², в обласній газеті «Деснянка» — 16 публікацій загальною площею 10 тис. см², а також низку публікацій у місцевих комунальних друкованих ЗМІ області загальною площею понад 24 тис. см².

Забезпечується постійне інформування населення про поточну діяльність обласної державної адміністрації та обласної ради, привернення уваги до найважливіших питань в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, висвітлення пріоритетних питань державної політики.

Окремі телесюжети з найбільш актуальної і суспільно цікавої проблематики оприлюднюються на офіційному веб-сайті облдержадміністрації, а також на її сторінках у соціальних мережах.

Інформація про результати роботи центральних та місцевих органів виконавчої влади регулярно розміщується у друкованих ЗМІ області, де створені відповідні рубрики («Офіційно», «Брифінг», «Суспільство», «Діяльність влади», «Пріоритети», «В облдержадміністрації», «Інформують фахівці», «На контролі влади» та ін.).

З метою задоволення потреб споживачів інформації з особливими потребами Програмою передбачено забезпечення сурдоперекладу інформаційних передач філії НТКУ «Чернігівська регіональна дирекція»; окрім того, угодою з філією передбачений обов'язковий супровід усіх телесюжетів з висвітлення діяльності облдержадміністрації сурдоперекладом або субтитруванням. У 2016 році на оплату послуг з сурдоперекладу використано 25,0 тис. грн.

Задля забезпечення регулярного випуску суспільно значущих наукових, літературних періодичних видань та видань для громадян з особливими потребами, задоволення відповідних інформаційних потреб населення Програмою передбачено надання фінансової підтримки трьом періодичним друкованим виданням, за рахунок якої покриваються їхні витрати на поліграфічні послуги.

За 2016 рік надано фінансової підтримки:

- науковому журналу «Сіверянський літопис» — 70 тис. грн (вийшло в світ 6 номерів загальним накладом 1800 примірників);
- літературному журналу «Літературний Чернігів» — 50 тис. грн (вийшло 4 номери загальним накладом 1600 примірників);
- газеті для інвалідів «Живи з надією» — 60 тис. грн (вийшло 18 номерів загальним накладом 50400 примірників).

В області проводиться системна робота з посилення інформаційної безпеки та протидії негативному впливу інформаційної пропаганди на формування

суспільної думки. Зокрема, здійснюється контроль за дотриманням законодавства, що регулює діяльність засобів масової інформації, проводиться постійний моніторинг інформаційного простору на предмет виявлення повідомлень, які містять заклики до насильницької зміни або повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність і недоторканність, пропаганду війни, сепаратизму і тероризму.

Додатково, 10 червня було проведено відкритий семінар-навчання з питань зміцнення інформаційної безпеки «Як протидіяти антиукраїнській пропаганді?», у якому взяли участь представники громадськості, місцевих ЗМІ та фахівці структурних підрозділів облдержадміністрації, відповідальні за комунікації зі ЗМІ.

З метою популяризації професії журналіста, заохочення молоді до журналістської діяльності, формування сприятливих умов для зміцнення кадрового потенціалу місцевих ЗМІ, наприкінці року реалізовано навчальний проект «Школа молодого журналіста» для студентів та молодих працівників ЗМІ.

Забезпечено розміщення соціальної реклами, зокрема присвяченої контрактній службі у Збройних Силах України та підтримки мобілізації до ЗСУ, а також приуроченої до Дня Соборності України, Дня Героїв Небесної Сотні, Дня Конституції України. Коштом обласного бюджету забезпечено друк 600 примірників брошури «Пам'ятка учасникам АТО: права, обов'язки та гарантії соціального захисту», розробленої ГО «ВПО „Юридична сотня“» спільно з фахівцями Міністерства соціальної політики України, Державної служби з питань ветеранів війни та учасників АТО, Міністерства оборони України та Генерального Штабу Збройних Сил України. Брошура призначена для розповсюдження серед учасників АТО у Чернігівській області за посередництва місцевої ГО «Щит 41».

На офіційному веб-сайті облдержадміністрації функціонує розділ «Герої не вмирають», де розміщується інформація про мешканців Чернігівщини, які загинули, захищаючи Батьківщину у зоні проведення АТО.

З метою координації дій у питанні забезпечення інформаційної безпеки також підтримується співпраця з редакціями ЗМІ області, професійними організаціями журналістів, ГО «Асоціація регіональних ЗМІ», Інститутом національної пам'яті, регіональним медіа-центром Міністерства оборони України, прес-службами Чернігівського прикордонного загону та УМВС України у Чернігівській області, іншими установами та організаціями.

Загалом в інформаційному просторі Чернігівщині сепаратистські настрої не набувають суттєвого поширення. Повідомлення, які містять заклики до насильницької зміни або повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність і недоторканність, пропаганду війни, сепаратизму і тероризму у місцевих друкованих ЗМІ, теле- і радіопрограмах та провідних Інтернет-ресурсах відсутні.

V. Доступ до публічної інформації.

Згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» на офіційному веб-сайті облдержадміністрації функціонує розділ «Доступ до

публічної інформації». У ньому міститься роз'яснення окремих положень законодавства про доступ до публічної інформації, розміщені відомості про порядок доступу громадян до публічної інформації, що знаходиться у володінні Чернігівської облдержадміністрації, та оскарження рішень розпорядника інформації, наводиться перелік відомостей, що становлять службову інформацію, надаються зразки оформлення письмових інформаційних запитів, функціонує електронна форма подання запиту на отримання публічної інформації, розміщені система обліку розпоряджень облдержадміністрації та проектів рішень обласної ради, звіти про стан розгляду запитів на публічну інформацію в облдержадміністрації тощо.

На офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації та районних державних адміністрацій в установленому порядку забезпечується своєчасне оприлюднення проектів розпорядчих документів, що підлягають обговоренню, систематично і оперативно оновлюється інформація про діяльність структурних підрозділів.

За 2016 рік до обласної державної адміністрації надійшло загалом 470 інформаційних запитів, з них:

- від фізичних осіб (громадян) — 212;
- від об'єднань громадян без статусу юридичної особи — 19;
- від юридичних осіб — 239 (у т. ч. від представників засобів масової інформації — 13).

Способи отримання запитів були такими:

- електронною поштою — 154;
- поштою — 182;
- особистий прийом — 132;
- телефоном — 1;
- факсом — 1.

До обласної державної адміністрації як до розпорядника інформації протягом звітного періоду надіслано за належністю 150 запитів на інформацію, з них: від Секретаріату Кабінету Міністрів України — 133; від Адміністрації Президента України — 5; від Міністерства фінансів України — 2; від Міністерства молоді та спорту України — 1, від Дежгеокадастру України — 1, від прокуратури Чернігівської області — 1, від Чернігівської облради — 4, від Чернігівської райдержадміністрації — 2, Чернігівської міської ради — 1.

Задоволено 241 запитів. Відмовлено у задоволенні відповіді на 229 запитів, з них:

- облдержадміністрація не є розпорядником запитуваної інформації — 214 запити, 213 з яких перенаправлено належним розпорядникам інформації;
- не дотримано вимог до оформлення запиту — 15 запитів (у т. ч. клопотання, скарги, що надійшли електронною поштою — 10).

Найбільш запитуваною інформацією була така: інформація про заробітну плату для перерахунку пенсії державного службовця (83 запити); декомунізація в Чернігівській області (7 запитів); транспорт (5 запитів); розмір посадових окладів керівництва облдержадміністрації (5 запитів); допомога внутрішньо переміщеним особам (5 запитів); перелік підприємств області (4 запити); надання

копій декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (3 запити); виконання бюджету області (3 запити); діяльність КЗ «Ялівщина» Чернігівської обласної ради (3 запити); стан інформатизації в області (2 запити); допомога учасникам АТО (1).

Скарги від засобів масової інформації щодо розгляду запитів на публічну інформацію протягом звітного періоду були відсутні.

VI. Забезпечення інформаційного супроводу процесів європейської інтеграції України.

В області проводиться робота, спрямована на широке інформування населення щодо євроінтеграційних процесів в Україні, формування позитивної громадської думки стосовно цього напрямку державної політики, популяризації загальноєвропейських культурних надбань та цінностей.

На офіційному веб-сайті Чернігівської обласної державної адміністрації регулярно розміщується інформація про реалізацію проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» та про інвестиційну привабливість регіону.

Актуальні повідомлення, що стосуються відносин України з Європейським Союзом, зони вільної торгівлі з ЄС, а також проведення інформаційних заходів відповідного спрямування, регулярно оприлюднюються на головних сторінках веб-сайтів облдержадміністрації та райдержадміністрацій, а також у ЗМІ області.

Департаментами економічного та агропромислового розвитку облдержадміністрації разом з відповідними експортерами регіону здійснюється робота щодо висвітлення позитивних прикладів експорту продукції до країн ЄС.

Інформація про перспективи переорієнтації місцевих підприємств на постачання продукції до країн ЄС широко висвітлювалась на економічному порталі Чернігівської області (www.chernihiv-oblast.gov.ua) та на сайті облдержадміністрації у відповідних рубриках.

VII. Пропозиції щодо подальшого розвитку інформаційної та видавничої сфер.

– Важливим є забезпечити продовження прозорого і безконфліктного процесу реформування комунальних засобів масової інформації у повній відповідності до вимог законодавства, підтримуючи співпрацю з редакціями ЗМІ та надаючи їм за потреби організаційну, інформаційну, юридичну, методичну допомогу.

– З метою посилення інформаційної безпеки варто розробити державну програму, спрямовану на забезпечення трансляції сигналів українських телерадіомовників у прикордонних районах, зокрема шляхом сприяння створенню альтернативного ТОВ «Зеонбуд» оператора цифрової багатоканальної телемережі.

– З огляду на заплановане у 2017 році відключення аналогового ефірного телемовлення, необхідним є відновлення програми забезпечення малозахисених громадян засобами прийому цифрового телесигналу коштом державного бюджету, після визначення вичерпного переліку категорій малозахисених громадян, які підлягатимуть забезпеченню такими засобами.